

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izkaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naručnina se pošilja opravljen v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Tretji občni zbor Slovenskega društva v Šoštanji.

Nasprotniki očitajo Slovencem, da tem samim ni mar za narodno enakopravnost, da zlasti kmet gladi po nemškutariji. To ni res. Slovenski kmet, slovensko ljudstvo v obče zaveda se svojih narodnih pravic čedalje bolj. Resnico tega potrjuje nam 3. občni zbor Slovenskega društva, ki se je obhajal v snažnem Šoštanji v prekrasnej Šaleške dolini na veliki pondeljek 26. t. m.

Svojega poslanca g. dr. Vošnjaka, ki je bil svoj prihod za to priliko naznanil, sprejeli so volilci prav častno in dostojno. Pred Šoštanjem bil je slavolok z napisom: Slava našem poslancu, dr. Vošnjaku. Živahna strelba je se razlegala po krasnem dolu in pred g. Golobovo gostilno, s cesarskimi in slovenskimi zastavami okinčano, pričakovalo ga je mnogo ljudstva, med njimi precej županov.

Točno ob 4. uri odpre s primernim nagovorom društveni predsednik in deželni poslanec, g. dr. Radaj, tretji občni zbor, predstavi vladinega komisarja, okrajnega glavarja, g. viteza plem. Finettija, in podeli besedo gosp. dr. Vošnjaku.

G. poslanec razlaga delovanje državnega zbora, ki si prizadeva rane zaceliti, katere je nemški liberalizem usekal bil državi, narodom in zlasti kmetskim ljudem. Razlaga toraj, kako so liberalci kmetom na škodo uvedli svobodno oderuštvo, svobodno trganje gruntov, svobodno ženitovanje nemaničev, napravili veliko dolgov in pozročili propadanje kmetskega stanu. Slovenski poslanci držoč se nemških konservativcev, Čehov in Poljakov, so torej sklenoli postaviti zoper oderuhe, zoper ponarejevanje vina itd., sedaj pride na vrsto domovska postava, preuredba domovinske postave, ženitovanje nemaničev se bode omejilo, šolske postave pelajšale, kar posebno nemški konservativci tirjajo.

Slovenski poslanci bodo z njimi glasovali in tako željam svojih volilcev ustregli.

Potem je g. poslanec govoril o potrebi narodne enakopravnosti za Slovence ter naznanil, da bode slovenska resolucija v državnem zboru še v tej seji sprejeta.

Številno zbrani možje so govornika jako pazljivo poslušali, mu čestokrat glasno pritrdjevali in naposled z živahnim, burnim živio-klicanjem pokazali, da se z njim popolnem strinjajo.

Sedaj prebere gosp. predsednik telegram društvenikov Konjiških: Slava in pozdrav poslancu dr. Vošnjaku kličejo udje Slovenskega društva v Konjicah. Potem izreče g. Lipold, župan Mozirski, v iskrenih besedah, navdahnjenih gorečega domoljubja, popolno zaupanje in hvaležno udanost Savinjskih volilcev svojemu poslancu. Isto stori g. Steblovnik v imenu volilcev na Paki, g. Tajnik v imenu Šaleške doline in g. Vivođ mu naznani domoljubni pozdrav od Slov. graške strani.

Resolucije bile so pa sledeče: 1. Slovenci štajerski veselimo se prihoda cesarjevega ob priliki Habsburške 600letnice in ga hočemo dostojno počastiti in pokazati svojo udanost. Odbor Slov. društva oskrbi več odborov, ki potrebno pozročijo.

2. Nasproti rogovilstvu zvečinoma tujih Nemcev v sramotni zvezi s slovenskimi odpadniki zoper narodne naše pravice treba nam Slovencem složnosti, delavnosti in vstrajnosti. Ne udajmo se! Tirjajmo, kar nam gre pred Bogom in ljudmi na slovenskih tleh.

3. Štajerski Slovenci spoznamo kot nujno potrebno, da so uže s početkom prihodnega šolskega leta na gimnazijah v Mariboru in Celji začne s slovenskimi paralelkami, ter na učiteljski v Mariboru uvede slovenščina kot učni jezik. Slovenski poslanci so prošeni delati na to, da se resolucija, ki to zahteva, še v tej seji sklene, od naučnega ministra pa pričakujemo,

da brez odlašanja izvršuje sklepe državnega zbora.

4. V deželnem šolskem svetu štajerskem nimamo Slovenci nobenega zastopnika. Zato tudi nobenega zaupanja ne moremo imeti v njegove ukrepe v narodno-šolskih zadevah.

5. Deželna šolska postava štajerska veleva, da mora vsaj eden deželnih šolskih nadzornikov slovenščine popolnem zmožen biti. Odboru se naloži prošnjo poslati naučnemu ministru, da jasno določi postave izvrši, kajti sedanjih deželnih šolskih nadzornikov ne zna nobeden za dosti slovenski.

6. Število slovenščine nezmožnih političnih uradnikov se množi na spodnjem Štajerskem. Pravijo, da jih nimajo. Temu pa je baje uzrok pri c. kr. namestniji v Gradci, ker se nekako brani slovenskim juristom ustopati v uradno politično službovanje. Odboru se naloži resnico poizvedeti in obrniti se v posebnej spomenici do ministra znotranjih zadev.

Č. g. župnik Lipold je potem povedal, kako se deželni šolski svet ne ozira na predloge okrajnih šolskih svetov pri oddajanju učiteljskih služeb. Gospodje Pisanik, Tajnik in Pirš so navajali, kako se sodnije še vedno branijo slovenski uradovati v kljub ministerskim ukazom in da slovenskih tiskovin nečejo rabiti. G. poslanec obeča ministra v državnem zboru na to opozoriti in delati na to, da se sklene postava, ki bode sodnikom branila več biti, kakor je minister.

G. Miha Vošnjak priporoči še naposled sadjerejsko društvo v Šentjurji ob južnej železnici in svetuje napraviti podružnico v Šaleške dolini pa na Paki.

Dnevni red bil je završen in zato sklene g. predsednik potem, ko je č. g. dekan Trafenik gostom, zlasti pa g. dr. Radaju, izrekel najtoplejšo zahvalo, sklenil 3. občni zbor s trikratnim živio-klicanjem svitlemu cesarju.

Gospodarske stvari.

Kako rastlike gozdnih dreves zasajati.

Da je gozd velika dobrota za vsakega kmetovalca, to je tako jasna resnica, da bi tisti vodo v Dravo nosil, ki bi hotel o tem še kaj bolj bolj obširnega govoriti. Pa v kljub temu se vendar za pogozdovanje izsekanih lesov od strani kmetskih lastnikov vse vse premalo stori. Zatoraj hočemo danas tukaj nekoliko vodil napisati, kako treba postopati pri zasajanju rastlik gozdnih dreves.

Na onem mestu, na katerem se ima rastlika posaditi, se zemlja okoli 26 centimetrov na široko razrahlja. Vrhovni drn ali važina se na drobne kosce razseka in med drugo prst

pomeša. Ko bi na takem zemljišči bilo veliko kamenja in če se je sploh preslabe prsti v spodnjih plasteh zemlje bati, bode dobro storjeno, ako se zasajavec ne zboji truda in kamenje in preslabo prst izkoplje in jame z boljšo prstjo in drnom iz najbližnje okolice nasuje. Na tak način nastane nad razkopanim mestom mali griček blizo 10 centimetrov visok.

Taka dela se z najboljšim uspehom že jesen popred opravljajo, ker zima prst in primešani drn prhek naredi in tako najboljšo rodovitno prst vstvari. Zimska mokrota prst prešine in jo tako še bolj sposobno dela, da v nji posajene rastlike rade in lepo rastejo. Vrh tega pa je s takim jesenskim pripravljajem zemljišča kmetu tudi v tem oziru dosti pomagamo, da mu ni treba spomladi, ko se itak vsa poljska dela kupičijo, še le zemlje za posajanje pripravljati.

Spomladi se toraj začne delo posajanja, ki se tako-le vrši:

Na mestu, na katerem se ima rastlika posaditi in ki se kot mali griček že od daleč da spoznati, se naredi s sadivnim lesom ali sadivnikom luknja tako globoko, kakoršno dolgost korenin posameznih rastlik zahteva. Rastlike se poprej v leseni ali glinasti posodi namočijo. Vodi se nekoliko dobre prsti ali prhkega drnovega pepela ali pa tudi nekoliko mehkega kravjeka primeša. V to blato se rastlike tako postavijo, da blato njihove korenine popolnoma pokrije. Tako zavarovane rastlike se od delavcev nosijo, vsaka posebej iz posode vzamejo in s sadivnikom tako globoko v že narejene luknje s koreninami pogrezejo, kakor globoko so prej v drevesnici stale. Rastlika se od delavca z roko ob steni narejene luknje drži v taki višini, kakor je potrebno, in z drugo roko se luknja z dobro prstjo nasuje in slednjič rastlika v zemljo pritisne.

Posode, v katerih delavci rastlike nosijo, ne smejo biti prevelike, ker bi sicer bile pretežke za prenašanje. Najpriležnejši so stari mlečni žehtarji. Več kakor 200—300 mladih drevesec ni treba, da se more v posodo položiti. Brž ko rastlike dobiš, če jih nimaš sam v gozdni drevesnici, se morajo v vlažno zemljo s koreninami zagrebsti in z vodo zamočiti. Po potrebi se jih potem pri posajanju iz prsti podere, v posode v gori opisano blato položi in tako varuje, da suhi spomladanski zrak ne pride do njihovih korenin, kajti spomladanski zrak hujši izsuša, kakor solčni žarki sami.

Krompir za seme, najnovejše sorte, prodava g. W. Hintze v Ptuj (Pettau). Vsake sorte 50 kilo velja: najbolj rani krompir. The Ashtop Fluke 3 fl. 50 kr. Beli 6tednik 2 fl.

50 kr. Snežinka 3 fl. 50 kr., beli Kopsel 2 fl. 50 kr. Imperator, za težko zemljo 2 fl. 50 kr. Champion of Scotland, 4 fl.

Veliko novih hmeljnikov delajo letos po Savinjske, Šaleške dolini in menda tudi drugod. Sadik ranega hmelja ponuja na prodaj 1000 po 5 fl. Josef Sutter, pošta Fürstenfeld. Razpošiljati jih prične v drugej polovici aprila.

Grof Henrik Attems je pri sv. Petru blizu Gradca ustanovil semensko štacijo, kder je zanesljivo dobrega semena za vse gospodarstvo in vrtnarstvo dobiti po najbolji ceni. Kdor hoče, dobi lahko cenik (Preisverzeichnis) vseh semen. Blagi gospod je tako umogočil, da sedaj ne pišejo več po semena na Nemško, Francosko itd., ker ga imamo doma. Adresa se napiše: „Gräfl. H. Attems'sche Sammenkultur-Station in St. Peter bei Graz.“

Sejmi. 31. marca Dobje, 2. aprila Artiče, Gradec, sv. Lenart v Slov. gor., Rogatec, Marija snežna, Cirkovice, 4. aprila Vransko, 5. apr. Gradec, Radgona.

Dopisi.

Iz Ptuja. („Čitalnica“ in „Narodni dom.“) Naša „Čitalnica“ imela je 4. t. m. glavno skupščino. Iz računov, katere nam je odstopajoči odbor predložil, smo izvedeli, da je stalo popraviljanje „Narodnega doma“, katero je zdaj končano, precej denarja. Ako se temu 4556 gold, 23 kr. izdatku prišteje onih 11.500 fl., za katere se je hiša kupila, tako stane „Narodni dom“, „Čitalnico“ 16.056 fl. 23 kr. Dalje smo iz računov povzeli, da bode mogoče shajati, ako se gospodarstvo dobro uredi, ako najde se nekoliko rodoljubov, koji od posojenih in uplačanih svot vsaj par let ne bodo obresti tirjali društvu v korist. Ako se najde nekoliko takih, kateri uplačano posojilo popolnoma ali vsaj deloma že zdaj ali pozneje društvu darujejo, pa je še bolje. V novi odbor izvoljeni bili so ti-le gospodje: dr. Alois Gregorič, predsednik, dr.

Čuček, podpredsednik, dr. Fr. Jurtela denarničar, Ivan Urbanec, tajnik, dr. A. Ferjančič, B. Hrtiš, A. Jurca, dr. K. Gross, dr. K. Kukovič, dr. K. Ploj, T. Romih, odborniki.

Iz Cvena pri Ljutomeru. (Okrajni zastop) šteje več kakor dve tretjini narodnih konservativnih mož. Odbor pa je ves naroden. G. Ivan Kukovec, deželni poslanec in starega zastopa načelnik, je sicer želel, da bi se to breme komu drugemu na rame obesilo; prosil je pred volitvo rekoč, da mu vsaki delo ljubezni stori, ki bo drugega volil, bilo je vendar zastonj, enoglasno je bil za načelnika izvoljen. In to je prav. Ravnal in vodil je ves čas modro vse opravilo, gospodaril hvalevredno in varčno.

Za namestnika je potem bil izvoljen: č. g. Fr. Šrol, župnik, in za odbornike; J. Vaupotič iz trga, R. Božič iz Radoslavec, J. Farkaš iz trga, Fr. Jurinec iz Veržeja. Ker že o volitvah govorim, še hočem omeniti, da so zadnje volitve v srenjske odbore bile silno živahne. Borba in in napinjanje je bilo, da nobenokrat ne tako. Ne samo, da so se volilci večidel volitve vdeležili, tudi pooblastil se je k volitvam prineslo, kolikor jih je kdo zamogel vloviti. Predstojniki so vsled tega gibanja večidel novi. Za marsikterega starega ne bomo žalovali. Stari predstojniki iz Stareceste, Slamnjaka, Presike in Mote so narodnjaki, posebno hvale vreden je prvi. Predstojniki iz Pristave, Cezanjovec in Vogrišovec so novaki, stojijo pa odločno na narodni strani. Najbolj pomilovanja vredna je srenja Noršince. Tukaj so zavrgli poštenega narodnjaka — bodi mu tukaj izrečena slava — in so si izvolili za predstojnika trstiko, s katero nakanita dva odbornika mahati. Želimo in svetujemo novemu predstojniku, ako hoče svojo čast in nalogo rešiti, da se naslanja na stebre narodnih poštenih odbornikov, ne pa na puhle nemškutarke vogle, ki se bodo prej ali poznej podri.

Iz Braslovč. (Volitve.) V naše dokaj mirno politično življenje prišla je hipoma neka razburjenost. Komaj se je čas volitve novega občinskega odbora naznanil, že je pričela precej živahna agitacija. Peščica naših nemškutarjev napenja vse sile, da si prisvoji častni prestol braslovškega župana. Tej stranki stoji na čelu nekdanji župan in klobučarski mojster, po rodu Kranjec, ki je pa že davno pozabil, da je slovenske krvi. Ta mož drzne se celó volilce s krivimi besedami pridobiti, da je dozdani pošteni župan kriv povišanja davka. Glej, dragi bralec, braslovški srenjski predstojnik ima višjo oblast, ko naš presvitli cesar. Pameten človek se mora smejati takim besedam, a so ljudje, ki mu na limance gredo. Kaj je njemu mar za resnico, kaj za pote, ki jih stori, dasi se časih poln rujnega vinca in brez klobuka po hudem agitacijskem boji domov vrne, da le svoje namene doseže. Braslovčanom je, menimo, njegovo županstvo še preveč v spominu, da ne bodo mož volili, od katerih nam nevarnost preti, da isto zloglasno Mihaličevo peticijo podpišejo ter vpeljejo neumljivo nemško uradovanje, da si sami niso nemškega jezika zmožni, ter našo občino, ki sluje po slovenskem svetu, ob pošteno ime spravijo. O ovih dveh kandidatih, trgoven sredi trga i o vojaku iz Trbovelj danes molčimo, ker mislimo, da njihovo poželenje po županovem prostolu ni resno. V tolažbo nam je, da svoj upliv vedno bolj zgubljavajo. To so tudi pokazali pri zadnjem volitvi tržnega sodnika (markrihtarja) naši tržani; postavili so si narodnega in poštenega podžupana g. Fran-a

Muhoveca, ki se ne bode dal od tuje svojati strahovati. Braslovčani, ne dajte se zaslepiti od takih mož in volite dozdanji odbor. Sedanji odbor zasluži po vsem naše zaupanje, s svojim poštnim vodstvom občine pokazal je, da ima srce za naš narod in da mu je mar za blagor občanov.

Več narodnih tržanov.

Iz Celja. (Vabilo.) Katoliško podporno društvo v Celji napravi prihodnjo nedeljo 2. aprila t. l. v vrtni sobani „pri belem volu“ ob 4. uri popoldne veselico v sledečem redu: I. Tombola. II. Petje a) „Zvezna“ vglasbil A. Nedved, poje pevski zbor kat. podp. društva, b) J. Verdi Nr. 19 Scena ed Aria „D'amor sull ali rose“ iz opere „Trovatore“ — samospev se spremljevanjem na harmoniji, c) „Večernica“, vglasbil Dr. G. Ipavic, III. Predstavljanje igroka za: „Eno uro doktor“. Vstop je dovoljen častitim udom, ki pokažejo pri vходу svoj vstopni list. Društveni prijatelji, ki pa niso udi, dobijo vstopne liste pri gosp. Francu Kapusu, trgovcu v Celji po 40 ksajcarjev. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemljejo. Čisti znesek veselice je namenjen za poravnaje stroškov za društveni harmonij, ki stane 120 goldinarjev.

Odbor.

Iz Loke blizu Zidanega mosta (Organist in cerkovnik ali mežnar.) V številu 12. „Slovenskega Gospodarja“ se nahaja o raznih stvareh poročilo iz Loke, da imamo slabega organista in cerkovnika. Vendar to ni resnično. Naš organist ne prejema „Kmetškega prijatelja“ in tudi nobenega liberalnega lista ne. On pozna tudi dobro note in je izvrsten orglar. Cerkovniku tudi ni treba loncev kupiti, da bi se učil na nje, ker on prav dobro in lepo zvoniti zna. Saj ni blizo tako vbranega zvonjenja in prijetnega orgljanja in petja kot pri nas. Zatoraj kdor našega organista prav pozna, ve, da je on izvrsten narodnjak slovenski, priden orglar in iskren katoličan. Kar se tiče lisjakovih prejemnikov, jih je še nekaj. To je žali Bog res. Hočejo biti nemškutarji in v lastno skledo pljuvati. Želeti je, da sramoto brž odpravijo. Proč z lisjakom!

Prostoslav Kajtna.

Dostavek uredništva. Sedaj res ne vemo, pri čem da smo. Prosimo toraj pojasnjenja, zlasti od dopisatelja prvega, sicer objavimo tudi njegovo ime.

Iz šmarijskega okraja. (V nemškem celjskem listu) je že zopet psoval neki dopisnik iz šmarijske okolice našo narodnost in zasmehoval našo vero, očes, da nimamo nobenih zmožnosti, ker smo krščanski Slovenci. Vera in narodnost je naše najdražje blago, kdor tedaj zaničuje našo vero in našo narodnost, ta je naš najhujši sovražnik! Ker se pa ptič po perji pozna, vam moram to zvrst ljudi, katero bi

stari Slovenci imenovali „izgoj“, mi se pa na ime Judež bolj razumemo, nekoliko natančneje opisati. Pomnite tedaj: Judež je vsak, kateri psuje ali zasmehuje našo vero in narodnost, Judež je vsak, kateri pravi, da slovenskega kmeta more le znanje nemškega jezika izveličati, Judež je vsak, kateri ljudstvo proti poštnim domačinom draži, Judež je tisti, kateri vam pri volitvah liberalce po imenu, z drugo besedo pa naše sovražnike sili, Judež je tisti, ki pravi, da uradnije ne smejo v slovenskem jeziku uradovati in ki trdi, da slovenska pisma, katera vam izdelujejo advokati, notarji ali sodnije, draže pridejo, kakor nemške, Judeži so pa tudi vsi zakotni pisarji, kateri ljudi zapeljujejo in jim mošnje praznijo. Akoravno še to niso vse lastnosti, po katerih se Judeži lahko spoznajo, vendar mislim, da mi jih ni treba več naštevati. Ker tedaj poznate svoje sovražnike, se jih bodele znali tudi ogibati. Vaša narodnost in vera naj vam bo čez vse! Tirjajte v vsakej uradni naj se uraduje v vašem prelepem slovenskem jeziku, česar vam nikdo odreči ne more in tudi ne sme! Treba je, da se bolj poganjamo za naše svete pravice in da se otresemo bremena naših sovražnikov, ki nas želé v žlici vode potopiti!

Od sv. Ilja v Slov. gorica. (Volitve) vršile so se pri nas 5. t. m. Volile so občine Dobrenje, Cirknica, Zirberg (Ceršak), Selnica in št. Ilj. Prve tri občine volile so zopet svoje stare dozdajne župane, in sicer Dobrenje g. Jan. Uhla, Cirknica g. Ig. Sparla in Zirberg g. L. Hauca. Dozdajni župan v Selnici g. Knuplič, kateri je županoval že 17 let, je letos propal, na novo je bil izvoljen z večino glasov J. Dorner. Tudi št. Iljska občina dobila je novega župana. Ker dozdajni župan ni hotel županstvo prevzeti, bil je tedaj voljen za župana g. Ig. Repnik, g. Flor. Krumholz za I., g. Swaty za II. in g. Jož. Ferk za III. svetovalec. Naš novi župan, čeravno že 73letni starček, je odličen in v občinskih zadevah zveden mož. Deluje že 28 let kot občinski odbornik in svetovalec. Mislimo in želimo, da bode tedaj umno, natanko in vedno v blagor občine deloval.

Goričan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar pride 10. julija v Ljubljano k 600letnici združenja Kranjske z deželami habsburške cesarske rodbine. Brat cesarjev, nadvojvoda Karol Ludvik se poda meseca maja v Moskvo, da zastopa cesarja pri kronanji ruskega carja. — Tirolci so sklenoli volilno pravico za deželni zbor raztegnoti na vse davkeplačilce, ki plačujejo 5 fl. davka (petakarje) pa cesar sklepa ni potrdil. — Nemški

liberalci so celih 20 let kmetski stan zaničevali, da še sedaj trpi zlasti po krivičnih volilnih redih. Toda sedaj, ko so propali in bi zopet radi na konja vplezali, ga lovijo po znanih liberalnih „bauernvereinih“ in ga sčujejo zoper ministra grofa Taaffeja, češ, da drži s Slovani in dela Nemcem krivico. Toda kmeti se jim le malo posedavajo na limance, na Českem uže celo ne; tukaj se je eden takšnih „vereinov“ liberalnim dohtarjem celo izneveril in v občnem zboru izrekel: da nemški kmetije ne trpijo hujskanja na slovanske Čehe, ampak privoščijo tem vse pravice, katere jim z Nemci vred gredó. No, to so vendar pametni Nemci. S takimi je porazumljenje lahko. Pravi hujskači so le nemški liberalci, ki hočejo vsem drugim po glavah hoditi. — V Ljubljani imajo dopolnilne volitve za mestni zastop; Nemci upajo takrat Slovence premagati, ker so se ti med seboj sprli; mizar Regali je se ločil od večine Slovencev, si osnoval nek list: „Ljudski glas“ in dela tako neumne razprtije, kakor da bi bil človek od Nemcev najet. Vkljub temu upajo Slovenci še zmagati. Bog daj! — Nova ogerska postava zoper oderuhe (lihvarje) prepoveduje tudi krčmarjem več kakor za 8 fl. pivcem na up dajati. — V Gališkem živi mnogo Judov; med temi je nekaj liberalcev, ki se odtegujejo nekaterim židovskim verskim šegam. To je židovske pridgarje ali rabinarje tako razdražilo, da so takšne odpadnike izobčili. Ti pa tožijo rabinarje pri sodnji, kar je razburjenost pomnožilo. Rabi Schneider, a ob enem državni poslanec, je od mrtvuda zadet naglo umrl.

Vnanje države. Nemški cesar, 86letni Viljelm boleha, ter je zvečinoma v polstelji, njegov Bismark pa tudi ni zdrav, dobil je neko bolezen v grlu. — Francozi so v osrednjo Afriko poslali vojakov, da se polastijo pokrajin ob velikej reki Niger. — Angleži bojijo se irskih zarotnikov tako močno, da straži 2000 vojakov večje vladine palače v Londonu; okolo hiše pa, kder zboruje parlament, t. j. angleški državni zbor, nastavljen je cel bataljon vojakov. — V Rimu tudi puntarski zarotniki razsajajo, v palači za pravosodje poknila je steklenica, natlačena z dinamitom; enakih steklenic so policaji našli nastavljenih tudi v kraljevi palači. To je palača: Kvirinal imenovana, ki je papeževa bila, rajni kralj Emanuel jo je papežu po sili vzel. — Črnogorski junak Števo Vrbica prišel je v turško mesto Skadar kuruze kupovat; naenkrat napadnejo ga Albanezi ali Arbanasi in ga ubijejo. Na to hoče 200 Črnogorcev v mesto, da se maščujejo pa turško vojaštvo jim zabrani vstop. To utegne hudih nasledkov imeti. — Srbska kraljica zapustila je Belgrad in se odpeljala nad Dunaj v Italijansko. — Bolgarski knez je šel v Atene obiskovat greškega kralja, s katerim se bržčas poda pozneje

v Moskvo h kronanju ruskega carja. — Rusi nameravajo ob izlivu Donava v Črno morje postaviti veliko trgovsko mesto s pristaniščem za največje ladije.

Za poduk in kratek čas.

Trst.

II. Cerkva sv. Justina-San Giusto-škofijska katedrala, je starodavna prav veličastna stavba. V obče resnijo, da je bila svoje vreme pagausko svetišče. Visoka ni ali je široka. Petero ladij sloni na okroglo tenkih, kamnatih stebrih 7 do 8 v ednej vrsti postavljenih. Uprav to stebrovje podaja notranjim prostorom skrivnostni značaj, ki ga imajo stari helenski in rimski templi. Stene brez vsakih slikarij so začrnele in zaprašene.

V poslednji desni in levi ladji najdeš 13 kapelic s primernimi oltarji, izmed katerih je bil eden ustanovljen in postavljen v zahvalo za srečno rešitvo blagega nadvojvode Ferdinanda Maksa, pozneje toli nesrečnega cesarja Mehikanskega, iz smrtne nevarnosti v hudej morскеj nevihti.

Zunaj okolo cerkve se nahaja mnogo važnih starinskih spomenikov, kakor okolo Celjske farne cerkve. Poseben prostor je odločen spomeniku slovečega učenjaka Janeza Joahima Winckelmanna, vrlo znanega poznateljca in kritika v obrazivnih umetnostih, katerega je leta 1768. zlobni Arcangeli zavratno umoril. — Druga jako čedna cerkva je posvečena sv. Antonu — San Antonio nuovo. Vhod, atrij ali predvorišče že očara gledalca. Sloni na šestih ogromnih stebrih; na pročelji pak nosi napis: „Divo s. Antonio thaumaturgo“.

Nad glavnimi durmi je v ploščo vrezana kratka zgodovina tega ličnega hrama Božjega: „Templum divi Antonii thaumaturgi, regionis Theresianae patroni ex liberalitate municipii Tergestinatorum in area vetusti fani a solo exstructum Bartholomaeus episcopus Terget. Justinop. sollmni ritu consecravit die 14. Octobris 1849. Ipso anno saeculari ab excitata nova urbe, quae Avg. Imp. M. Theresiae nomine decoratur“. Cerkva je prostorna in svitla, imajoča dve kupi — na sredini in nad velikim oltarjem,

Raznolične slike umetniške cene oživljajo na primernih krajih mrtvo zidovje. — Skoro tako je zidana tudi jezuitska cerkva, posvečena Mariji Devici — Santa Maria Maggiore. Pravijo, da se ondi nahajate dve dragoceni sliki dveh slovutih italijanskih mojstrov: Madonna od Sassoferata in velika slika na presno od Santija. Poleg te Božje hiše stoji cerkvica, na katere zunanji spredni plati sem zapazil svete Klare podobo. Hotel sem si tudi notranje prostore ogledati. Pa čudno! Cerkovnik me zapelje

noter, a tukaj ne najdem ničesar izvzemši par stolov in zeleno-pokrito mizo, na katerej je ležalo lepo vezano sv. pismo, v nemški prelogi. Mož pošteni! kaj pa je to? vprašam spremljevalca. To je kalvinski tempel, odvrne resnobo. Kalvinski? Taka je.

Nekdanjo katoliško cerkvico je mestno staršinstvo podelilo protestantom Kalvincem. Pa tudi Luterani Augsburskega veroizpovedanja imajo posebej prav dično gotiški sezidano bogamolnico. —

Slovansko-grška cerkva leta 1861 dokončana v bizantinskem slogu po vzgledu Sofijine cerkve v Carigradu je vsakako finega okusa in redke vrednosti. Bogato in praznično je oklepšana z živo barvanimi podobami raznih svetnikov vzhodne cerkve, kakor sv. Spiridijona, sv. Save in drugih.

Zunaj po oglih najdeš obilo pomenljivih napisov v staroslovenskem cerkvenem jeziku. Rad bi si bil nekatere zabilježil v dnevniku, pa bolel me je že vrat radi tolicegega ogledovanja. Skoro vsi večji narodi imajo v Trstu svoja svetišča tako Angleži in Židovi. Sosebno židovska sinagoga sme se meriti z najlepšimi po drugih večjih mestih.

Kdor hoče česa finega, elegantnega, izvanredne dragocenosti videti, naj ne zamudi prilike, da obiše muzej di Revoltella. Bogatin Revoltella je po svojej smrti zapustil Tržačanom svojo prekrasno palačo z vsemi lepotijami in dragotinami, katere je sam nabral širom sveta in sam skupaj nanosil od vseh dežel.

V društvu č. g. Gomilšaka nemškega pridgarja pri sv. Antonu in dobro znanega slovenskega pisatelja sem prehodil in pregledal to bogato zakladnico najfinejših rečij, kakor umetnih po 15—20.000 fl. vrednih podob, srebrnih majolk po tisoč in tisoč gold. cenjenih, miz in stolov redke krasote — v obče stvarij, po katerih se ti oko obeša in pase, da ga od njih lahko ne ločiš. Zajedno sta občudovala te izborne lepotije grofa Larisch-Mönich in Korinsky, ki sta sicer že mnogo sveta obhodila pa sta zatrjevala, da sta našla v tej razstavi umetno dovršena dela, kakoršnih po drugod nista videla tudi ne v Rimu in ne v Firenci.

Nekdaj se je v Trstu tujec brzo spehal in utrudil hode po slokih, tlakanah ulicah, sedaj se pak zamore nemudoma zapeljati od ednega konca do drugega po železnici Tramway.

Za dobre pol ure lahko zamenj prijetno sprehajališče Corso z onim v prijaznem logu po griči — Boschetto.

Ko si mestne imenitnosti vsaj površno ogledam, hitim še v tovarnico ali arsenal avstrijskega Lloyda, v velikansko napravo, kder izdelujejo nove parobrode vsake vrste in popravljajo stare, poškodovane. Žilavi možaki so dovrševali ravnokar parnik, ki bode neki nosil

na svojem hrbtu težo 40—60.000 centov. Kaj takšnega se ne vidi za vsakim hribom.

Tukaj naj končam, da si še nisem dobro začel, svoje opazke o Trstu tem najvažnejšem mestu avstrijske države za pomorsko trgovino. Komur se ne dozdeva moja sodba za vsem prava, naj si jo sam blagovoljno popravi.

Smešnica 13. Bilo je po zimi, ko vpraša učitelj nekega učenca: „Kod si pa ti hodil, da prideš tako pozno v šolo?“ „Ej“, pripoveduje učenec, „pot je bil tako polzek, da, ako sem le eno stopinjo storil naprej, zdrsnil sem za dve nazaj“. „Kako si pa potem vendar v šolo prišel“, čudi se učitelj. „Proti domu sem bil obrnjen“, odreže se učenec.

Razne stvari.

(Svitli cesar) obišejo meseca julija t. l. Radgono, Strass, Maribor, Ptuj, Slov. Bistrico in Celje.

(Okrajni odbor mariborski) je sestavljen: dr. Schmiderer, načelnik, njegov tast stari Girstmayer, namestnik, Kornfeld, Nagy, R. Pachner, in J. Bancalari, odborniki; sama nemška, magyarska, italijanska in židovska kri. —

(Mariborski Nemci) in nemškutarji, ki imajo v Razvanji posestva, volili so v srenjski zastop zvečinoma sebe, da potisnejo domače večje posestnike na stran in vrinejo „šulvereinsko-šolo in svetu naznanjajo: glejte, kako Slovenci gorijo za ponemčenje!

(Ukradli) so špeh in obleko železniškemu čuvaju v Terbonjem, krčmarju Škodi pri Zidanem mostu velik voz, M. Krušiču v cerkvi pri sv. Jožefu v Celji 160 fl. iz žepa in 400 fl. v menjicah, gospej Schwendenweinovej iz Velike Kaniže na železnici od Pragerskega v Maribor listnico s 170 fl

(Pri Cmureku) v Muri na otoku našli so 50letno norljava babo. Spravili so jo v bolnišnico Radgonsko, kder je umrla.

(Ciganice prerokovale) so M. Kocpeku v gornji Voličini sv. Lenartskega okraja, za kar jim je dal 17 fl. 2 kokoši, 1 pištolo, obleko in čevlje. Ciganov je 8 potem potegnolo proti Jarenini.

(Lastno dete umorila) je Ana Pregradova pri sv. Petru pod sv. gorami.

(Vinorejsko društvo) v Brežicah je umrlo, a porodilo se je nemško „šulvereinsko.“ Grajski oskrbnik Peschke in nekov Zechner sta mu botra. Brežice delajo Slovincem sramoto s svojim posilnim in ostudnim nemškutarstvom ob hrvatsko-slovenskej meji.

(Mariborsko skladišče) bo obsegalo dva velika hrama; do sred leta hosta požidana in stala 150.000 fl. Železnica bode nategnila svoje magacine, kar bo 30.000 fl. veljalo.

(Slovenskim vojakom) novo, izvrstno knjigo je izdal g. Komelj plem. Sočebčan, c. kr. stotnik. Naslov: Werndlova puška. Kratko i lehkoumevno poučilo v orožji po vprašanjih i odgovorih za pešto in lovsko četo cesarskega i kraljevskega vojstva. Knjiga velja v knjigarni družbe sv. Mohorja v Celovci 20 kr.

(Narodne biblioteke) izišel je 2. snopič, obsegajoč „Kranjsko Čbelico.“ Cena 15 krajcarjev.

(Zopet naroden) je šostanjski okrajni zastop. V Slovenski Bistrici bi bili lahko zmagali Slovenci pa nihče jih ni uredil.

(Oznanjenje D. M.) letos kot praznik odpadne in krivo je mnenje tistih, ki mislijo da je pondeljek 2. aprila svetek. Mešniki molijo samo brevir in opravljajo sv. mešo od oznanjenja B. M.

(V Rečici) v Gornje-Savinjskeji dolini snujejo prostovoljno požarno brambo. Društvena pravila potrdila je c. kr. namestnija v Gradci Odborova volitev vrši se sedaj po praznikih.

(Dobra knjiga.) Zur Congrua-Frage des katholischen Seelsorge-Clerus in Oesterreich, von J. Martini, izišla je v Gradci uže v 2. izdaji in velja franco po pošti 85 kr. Naročila gredo na: Verlags-Buchhandlung Styria in Graz.

(Nove šmarnice) pod naslovom: „Lurški majnik in molitvenik“ bodo se v Ljubljani pri katoliškeji knjigarni kmalu začele razpošiljati.

(Zvon in Kres) sta tudi meseca marca objavila mnogo lepih sestavkov, da je vsak teh listov vsega priporočila vreden. Prvi velja za četrt leta 1 fl. 15 kr., drugi 2 fl. za pol leta.

(Učiteljsko društvo ptujsko) zboruje 5. aprila t. l. ob 1/2 11 uri v okoliškeji šoli. O Komenskiji bode govoril g. ravnatelj Hubad. K udeležbi vabi odbor. Za nagrado Slomšekovo darovali so gospodje: dr. Gregorec 2 fl., dr. Glančnik 3 fl., Jožef Rapoc 1 fl., Fr. Miklošič 1 fl., stolni prošt Sorčič 2 fl., dr. Pajek 3 fl., dr. Feuš 3 fl., dr. Suhač 1 fl., dekan Štrajnsak 2 fl., kaplan Fr. Pignar 1 fl., kaplan J. Pajtler 1 fl. Bog plati. Fr. Žiher, predsednik. Bodi dobro podjetje vsem prijateljem narodne šole in čestiteljem slavnega Slomškega dobro pripočeno.

(Hudo jezijo) se celjski nemčurji, da so jihovi pristaši pri volitvah za okrajni zastop Vranski popolnem propali. Živeli Slovenci!

(Učiteljsko društvo) ormožko zboruje 5. aprila t. l. ob 10. uri predpoldnem v ormožkeji šoli. G. nadučitelj Ungar bode govoril o telovadbi. K obilnej udeležitvi vabi predsednik g. Janko Košar.

Dražbe 4. aprila: Cerjak 3711 fl. v Brežicah; 5. aprila: J. Vojsk 2350 fl. v Ptuj; 6. aprila: Treza Mesarec 34.000 fl. in J. Sakelšek 790 fl. v Ptuj.

(Spremembe pri učiteljih). G. Budna gre k sv. Benediktu in g. Gaber v Črešnjevce kot nadučitelj. G. Jož. Pinter postal je učitelj v Sromljah.

(Ustrelil) se je narednik pri 47. pešpolku, J. Motoh.

(Živinozdravnika) iščejo za Laški okraj, plače je 400 fl.

(Notar) v Sevnici je g. Veršec, v Šoštanji g. Kačič. Živela!

Loterijne številke:

V Gradci 24. marca 1883: 8, 17, 5, 74, 63.
Na Dunaji „ „ 41, 49, 46, 29, 35.
Temesvar „ „ 33, 53, 50, 52, 39.
Prihodnje srečkanje: 7. aprila 1883.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Jčmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	7 42	5 40	5 15	3 20	5 73	4 —	5 —							
Ptuj	9 20	7 —	7 80	6 70	6 50	5 60	7 —							
Celje	9 —	7 32	5 70	3 98	6 45	5 60	6 50							
Gradec	8 29	5 47	5 77	3 38	4 79	5 62	3 98							
Ljubljana	8 19	5 43	4 53	3 —	5 61	4 3	6 18							
Celovec	7 40	3 66	4 76	3 —	4 44	5 —	5 —							
Dunaj	10 25	7 85	9 —	6 75	6 50	8 85	— 20							
Pešt	9 90	7 30	7 90	6 60	5 90	6 82	6 30							

Nadučiteljska služba.

Na dvorazredni IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri Malejnedelji je od 1. novembra t. l. nadučiteljska služba razpisana.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji, naj vložijo svoje prošnje do konca maja t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Malejnedelji.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru
dne 23. marca 1883.

1—2

Predsednik.

Semena

1—2

za vrte, polja in travnike

za čijih dobroto je dovolj poroštva prodava

Grof Henrik Attemsova semenorejska
štacija St. Peter pri Gradci

☛ Ceniki se, ako kdo želi, pošljejo brezplačno. ☚

2-3

Hišne orglje

v okusni omari, še celo nove, so na prodaj. Več naj se pozve pri gospodu

J. Skamljiči,

organistu pri sv. Benediktu v Slov. gor.

Tri bike (Mürzthaler)

ali tudi domačega plemena (sive) kupi občina Trboveljska, kateri pa ne smejo biti veliko pod 1¹/₂ leta, in ne nad 2 leti stari.

Pismene ponudbe do 15. malega travna pod naslovom: **Ferd. Roš,**

2-2 Hrastnik (Südbahn.)

2-2

Ponudba.

Pri podpisnem se dobiva po zelo nizki ceni:

1. Okoli 2000 sadik velikih jagod;
2. Semena in sadike raznih cvetlic;
3. Lepa mlada drevesa divjega kostanja z rudečim cvetom, 2-4 metre velika;
4. Lepo število žlahtnih vinskih trt in okoli 1000 drevesnih sadežev za požlahnjenje.

On tudi sadi in cepi prav izvrstno razna drevesa in žlahne trte, ter se v tem občinstvu priporoča

Jarnej Pepevnak,

sadje in vinorejec.

Postaja Polčane, pošta Loče.

2-2

Mlinska sprava

popolnem zadostujoča zu 8 tečajev iz dveh mlinov blizu Vojnika pri Celji je na prodaj. Več pové Ferdinand Urlich v Celji.

V najem

dajem mojo **gostilno in mesarijo** pri Mali nedelji (Kleinsonntag) z njivami vred ali brez njiv. Hram stoji tik cerkve, in je tudi za kramarijo ugoden.

Dr. Gregorič

v Ptuj.

1-3

Škodle (Falzschindeln)

prav po ceni prodaja

Franc Gradišnik

Grosswalz pri sv. Duhu

pošta: Leutchach.

2-2

Mežnar-orglarska služba

pri sv. Jederti nad Laškim trgom z dobrimi dohodki in prostim stanovanjem je do 1. maja t. l. razpisana. — Prošniki naj pošljejo svoja spričala župnijskemu uradu pri sv. Jederti (Tüffer.)

2-3

Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizu sl. cerkve.

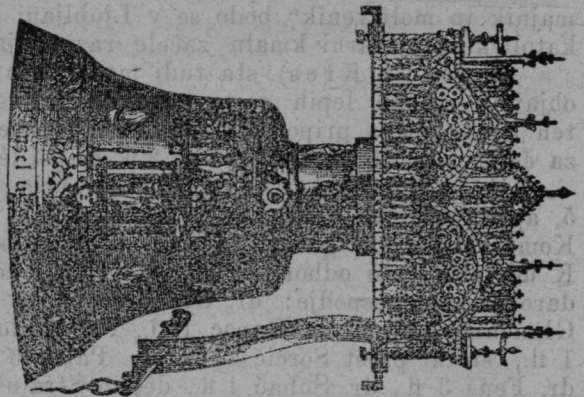

Številnih priznanih
za zlite zvonove
je priredjenih za
ogled.

C. kr. privil.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliiva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pre-gibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli do želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvem; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvonil in v zvoniku nič ne tresce.

Imam tudi harmonična zvonila ali zvončke na prodaj!

2-8